

Styrket pædagogisk læreplan.

Struer Fribørnehave

>Højreklik her og vælg Skift billede for at indsætte billede eller logo<

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

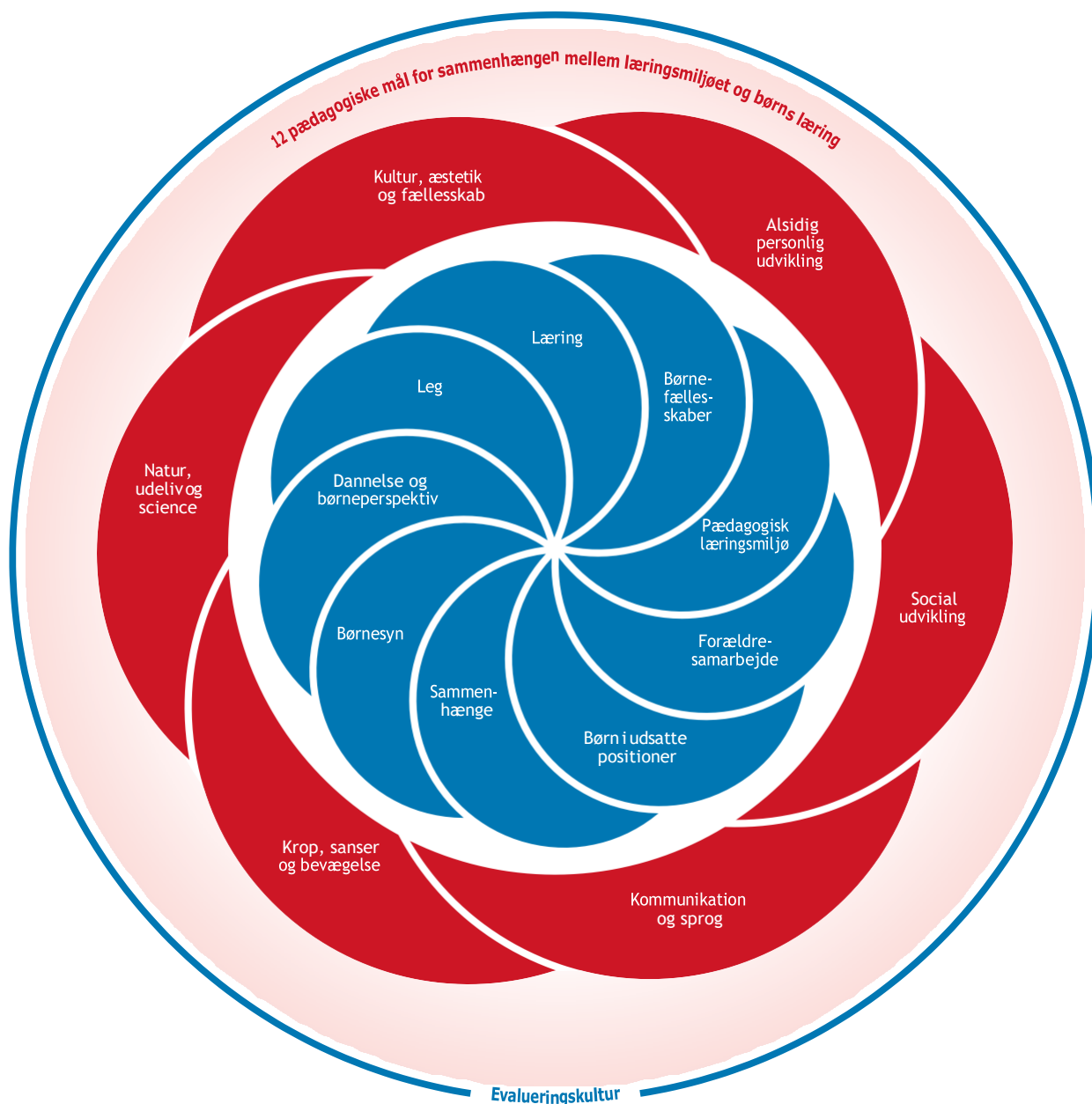
[Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *Delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vi er Struer Friskoles Børnehave, vi kalder os Struer FriBørnehave. Vi er en lille privat børnehave med plads til 30 børn i alderen 2,10 - 6 år.

Vi vægter leg, natur, sang og musik, historiefortælling, fællesskab, tryghed og nærvær højt. Legen er omdrejningspunktet for livet i børnehaven, og er det sted, hvor barnet udvikler sig allermost. Derfor er vigtigt, vi ser, støtter, inspirerer og udvikler gode læringsrum.

Hverdagen hos os, er præget af en hjemlig atmosfære, både for børn, men også for børnenes familier.

Idegrundlag

Som på Struer Friskole tager vores menneskesyn udgangspunkt i Grundtvig og Kolds betragtning om, at hvert enkelt menneske er noget helt unikt. En person med eget værd, der kun kan virkeliggøre sit liv i fællesskab med andre. Med det udgangspunkt anså Grundtvig og Kold livet, som en fantastisk mulighed for hvert enkelt menneske, at bruge sit værd til gavn for fællesskabet. Ligesom Kold og Grundtvig forsøger vi i Struer Friskoles børnehave at udnytte denne mulighed gennem den levende og ligeværdige samtale, hvor børnene tør sætte sig selv på spil, og hvor ingen kender svarene på forhånd.

Vi tror på, at kærlighed, glæde, engagementet og de gode oplevelser, er naturlige forudsætninger for, at børnene kan lære – først og fremmest at leve et liv sammen med andre efter danske demokratiske traditioner, hvor frihed og ligeværd er centrale omdrejningspunkter. Vi ønsker, at alle børn, forældre og ansatte på skolen og i børnehaven – skal have mulighed for at leve med i det, der foregår, at have medindflydelse og at påtage sig et medansvar og et forpligtende fællesskab om børnehaven og skolen.

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Vores børnehave er beliggende på adressen Vesterled 5c i Struer. Huset er et smukt arkitekttegnet hus med mange hyggelige detaljer og lys udefra. Vi lejer pt. huset af Struer fri fagskole. Vores legeplads er en lille skov, hvor vi har mange muligheder for fordybelse og leg. Vi har derudover mange muligheder i vores nærmiljø, såsom by, strand, havn, anlæg, salen på fri fagskole mm.

Vi har ikke en fast gruppeopdeling, men leger/arbejder dagligt i små grupper opdelt efter aktuelle hensyn eller emner.

Særligt værdisæt for Struer FriBørnehave

Fortælling

Kresten Kolds læringssyn var, at der skal opleves inden, der kan oplyses. I børnehaven kommer dette til udtryk gennem anvendelse af fortælling i alle de 6 læreplanstemaer, enkeltvis eller i flere på en gang. Fortællingen kan anvendes ved opstart af en temauge til at skabe nysgerrighed og fascination af temaet. Fortællinger kan også give anledning til refleksion over temaer som venskab, liv og død, konflikter, ondt og godt og meget mere. De vil

blive en del af barnets selvforståelse og dannelse. En fortælling fortalt på stranden om en krabbe, med krabber ved siden af i en spand, vil give en mere autentisk oplevelse, idet fortællingen er fulgt af lyde-, lugte- og synsoplevelser. Det styrker børnenes kognitive udvikling, idet deres forestilling om krabber vil være en kropslig oplevelse, der kan hentes frem og udtrykkes sprogligt. Fortælling er et værktøj, der kan bidrage til barnets sproglige-, kognitive- og alsidige personlige udvikling. Fortælling er kulturbærende - tænk bare på vores skat af eventyr og børnelitteratur.

Fortælling kan være mange ting. Fra den voksne der fortæller historie, børnenes egne historier og de historier vi laver sammen. Historierne kan tegnes, males, leges, danses eller synges. Vi har lavet vores Eventyr Cirkel, da vi mener, den er med til at skærpe opmærksomheden og nysgerrigheden for, hvad fortællinger kan indeholde og gå ud på, samtidig med at det visionære gør, det nemmere at tale med de mindre børn om forskelligheder, ligheder og andet. f.eks. mellem en konge og en prins. I fortælling er der ikke en sandhed, men fantasien sættes fri, når børnene inviteres med.

Omsorg og anerkendelse

Det er en værdi for os, at vi møder børnene med omsorg og anerkendelse. Vi arbejder anerkendende på den måde, at vi sætter os ind i børnenes virkelighed. Kun ved at se verdenen med barnets øjne, kan vi sætte os ind i, hvilke følelser der er på spil, og på den måde kan vi som personale udvise den rette empati og anerkendelse, som kan hjælpe barnet videre med dagen. Anerkendelse er med til at udvikle et positivt selvværd og selvbillede, og anerkendelse giver barnet troen på, at det kan udfolde og udvikle sig. I vores institution vil vi skabe børn, der har lyst til at lære, og robustheden i eget selvværd er vigtigere end selvtilliden.

Naturen som læringsrum

Vi vægter højt at bruge naturen som et læringsrum, da vi tror på at naturen er en platform, hvor børnene kan udvikle deres sprog, krop og fantasi. Naturen er tilmed et sted, hvor børnene kan udtrykke sig kreativt. Vi er ikke nogen naturbørnehave, men vi er en børnehave, som tror på at naturen er et fantastisk redskab til at anvende og udvikle børnenes sanser bredt.

Vi vil i løbet af året tale om de forskellige danske dyr. Hvordan lever de? Hvad er deres kendetegn? Hvor tæt kan vi følge dem? Hvor i deres cyklus er de forskellige dyr lige "nu" (f.eks. vinterhi, formering, samler forråd og andet)

Vi vil finde dyr og planter i vores nærnatur og tale om hvordan vi behandler dem. Af og til vil vi lave små eksperimenter.

Vi vil arbejde med temaet: "Fra jord til bord" hvor vi planter noget, følger det gro og bruger det til at spise. Vi ser også, hvordan planterne laver nye frø, der kan spire året efter.

I vores "rådnebur" vil vi løbende følge, hvad der sker i en nedbrydningsproces. Det kan være mad, smådyr eller andet, vi bliver opmærksomme på.

Vi kigger løbende på knogler fra dyr, da det dels er interessant at se, hvordan de ser ud, og dels er det også med til at give børnene en spirende fornemmelse af, hvad vi selv består af som mennesker.

Vi vil ligge op til, at børnene får et bæredygtigt syn på naturen, der går ud på, at vi skal nyde den og passe på den. Naturen er også et rum, hvor børnene udvikler glæde ved at lære og opleve i fællesskabet.

Vi opholder os meget ude, nyder det udendørs rum, hvor der er højt til himlen og plads til fordybelse og aktiviteter som snitterier og bål. Vi arbejder i vores udendørs værksted, og bruger bla. materialer fra naturen.

Musik i hverdagen

Som hjemmehørende børn i lydernes by, og som en fælles værdi med Struer Friskole, er musikken en del af børnehavens hverdag. Der synges dagligt i samlinger, på ture, på legepladsen, i temauger, i salen og når det opstår spontant, som et udtryk for livsglæde. Musik rører ved følelserne, udvikler sprog, udvikler rytme, kropsbevidsthed og bevægelsesglæde. Ikke mindst er det noget, vi gør sammen i et fællesskab mellem børn og voksne.

I børnehaven leger vi med vores musikinstrumenter. Vi leger forskellige sanglege, danse-lege og fagtelege hver uge.

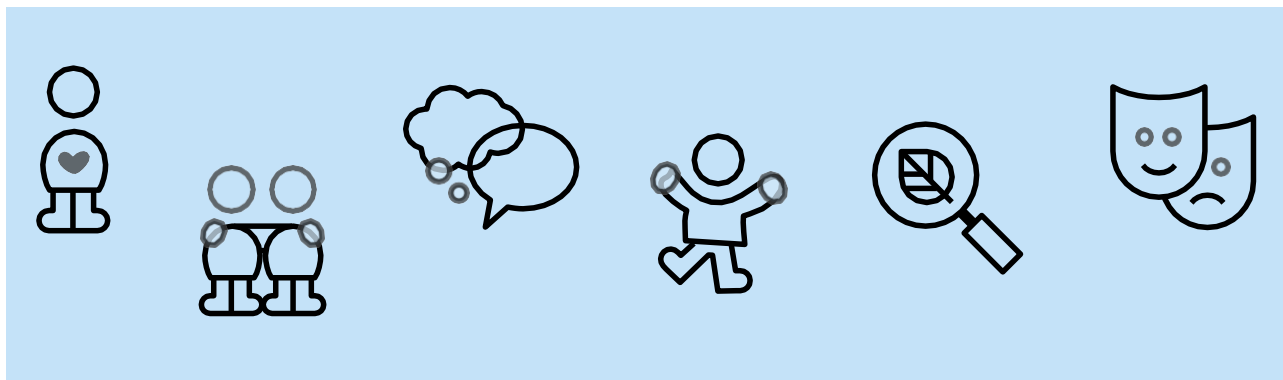
Af og til lytter vi også til anden musik, det kan være klassisk musik, salmer, viser, rap, rock og andet...vi skærper lige opmærksomheden på, at musik kan have mange forskellige lyde.

Brug kroppen

Vores pædagogiske læringsmiljø tilbyder brug af kroppen – stille og vild – gennem hele dagen. "Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Grundet vores fysiske placering har vi mulighed for at benytte en stor sal, hvor vi 1 gang om ugen leger og lærer

i mindre børnegrupper. Vi arbejder både voksenstyret og børneinitieret med motorikken, sanserne, bevægelsesglæden, rytmikken samt børnenes personlige udvikling og deres sociale samspil. Hver dag har vi "stilletid", hvor børnene i 2-3 grupper ligger alene med et tæppe og lytter til en lydbog eller lign. I denne stille stund, hvor man ikke skal forholde sig til andet end sig selv - mærker kroppen og hjernen ro. Og kan efterfølgende bedre modtage ny læring, fordi formiddagens leg og læring har fået lov at "finde på plads". Når vi arbejder med at være stille og at være vild er det for, at lade børnene erfare deres egen krop og dens egne grænser.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

I Struer FriBørnegruppe har det at være barn værdi i sig selv. Her er plads til alle, og alle er værdifulde for vores fællesskab. Alle børn skal respekteres for den de er, og børnene skal have medbestemmelse over deres eget liv, og det fælles børneliv der leves i børnehaven. Vi er optaget af at fremme børneinitieret leg, og ønsker at værne om deres initiativer, virkelyst og kreativitet.

Børn er forskellige, udvikler sig i forskelligt tempo og kommer med forskellige baggrunde. I børnehaven bliver alle børn mødt med omsorg, nærvær, tillid og anerkendelse, som vil understøtte det gode børneliv, børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i en udfordrende og omsorgsfuld ramme, som tager udgangspunkt i børnene og deres bidrag i fællesskabet. I vores institution vil vi skabe børn, der har lyst til at lære, - der skal være plads til at tænke ud af boksen, og robustheden i eget selvværd er mere tungtvejende end selvtilliden.

Eksempel Nogle 5 årige drenge har fundet nogle brædder bag et skur, som de bygger små konstruktioner med hen over sandkassen. En uenighed opstår, da brædderne kun kan være et sted af gangen, og drengene har mange ideer. En voksen taler med dem, og forstår, at det handler om de mange ideer, de har til byggeriet. Med fælles hjælp finder vi mange flere "byggematerialer", som dagen efter udvides med klækkede nedløbsrør. De mest utrolige ting bliver herefter udformet. Drengene samarbejder. Nogle af de mindre børn får lov at være med. Legen fortsætter en uges tid uden voksenindblanding, og de børn der var med lærte meget både i fht sig selv, samarbejde, nye relationer men også i fht tyngdekraft og bæreevne mm.

Et eksempel som dette viser, at børn er kompetente på eget liv, og at man ved at følge deres initiativer og perspektiver, og understøtte disse, hjælper dem i deres udvikling og trivsel. Mange store begreber er i spil, så som medbestemmelse, læring, leg, børnefællesskab, inklusion. Børn er kompetente, når de får den rigtige omsorg og tryk.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse handler om at forankre værdier og viden i egen personlighed, så dette kan blive en rettesnor til at orientere sig i verden. Set ud fra et børneperspektiv betyder dette, at vi i børnehaven skal inddrage børnene i dannelses- og demokratiske processer gennem hele deres børnehaveliv,

så de får det bedst mulige udgangspunkt for at blive et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske, der kan træffe egne valg.

Før barnet kan begynde at lære, skal det opleve nærvær og kontakt med voksne, som det har tillid til. Barnet har brug for at mærke de voksnes interesse og at de voksne lytter og indlever sig i dets behov. Når barnet har fået en tilknytning til de voksne og kan finde ro inde i sig selv, er det klar til at deltage i et fællesskab og lære nyt. Den tilknytning kan skabes, når pædagogerne er til stede som autentiske, tydelige mennesker, der er parate til at bruge, udtrykke og udvikle sig selv. Social dannelse sker gennem vores samværskultur, hvor alle deltager i og har betydning for fællesskabet. I garderoben og ved måltider lærer børnene at tage hensyn og vente på hinanden. I sanglege lærer barnet både at være i centrum, og at lade andre være midtpunkt. I børnenes frie leg oplever de at skabe i fællesskab, og at der i fællesskabet er plads til den enkelte. Gennem venskaber og konflikter lærer børnene sig selv og de andre at kende, og at sætte grænser og samarbejde.

Kulturel dannelse sker gennem den måde hverdagslivet formes på og gennem de ting, handlinger og holdninger, som barnet omgives af. F.eks. Rim og remser, sange, eventyrfortælling, fester, traditioner og højtider henter kulturelt indhold ind i hverdagen med glæde og fantasi. Desuden lægger vi vægt på, at børnene lærer at holde af og føle respekt for naturen.

Moralsk dannelse sker i den daglige omgang med hinanden. Vi forventer, at alle behandler hinanden og tingene omkring os respektfuldt. Vi viser børnene, at der findes værdier, som det er værd at værne om.

Social, kulturel og moralsk dannelse handler om at lære respekt for sig selv, andre og sine omgivelser. Det ser vi som grundlæggende for at kunne agere som individ i et demokratisk samfund.

Leg

- Legen er barndommens sprog.
- Leg er afgørende for barnets udvikling.
- Legen har en værdi i sig selv.
- Legen er omdrejningspunktet og drivkraften for barnets sociale og personlige udvikling.
- Leg fremmer børns fantasi, glæde, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Vi voksne lader os inspirere af den børneinitierede leg, og understøtter børnenes ideer og virkelyst. Ved at være tæt på børnenes lege, har vi som professionelle voksne mulighed for at guide og understøtte de børn, der har brug for det. Vi organiserer også voksenstyrede aktiviteter/lege. Det kan være lege som understøtter et særligt fokus, eller blot en leg som måske vil inspirere børnene til en ny retning. Det kan være lege som understøtter rytme og bevægelse, sprog, fantasien, eller har en form for inkluderende effekt på udsatte børn i gruppen. Legen er grundlaget for alt udvikling af børns potentialer, og legen er nødvendig for at vokse og udvikle barnet gennem hele børnehvelivet.

Leg med voksne er også en værdi for os, da legene intensiveres, og børnene derved udfordres.

Den fantasifulde leg skabes ud fra det, der er for hånden i kombination med oplevelser, barnet har haft. I legen lever barnet det, som det møder omkring sig ved at efterligne og afprøve.

Jo simple barnets legetøj er, jo bedre kan det udvikle sin fantasi; klodserne skal altså både kunne bruges til at bygge et slot og gøre det ud for et hus ved togbanen. I legen øver barnet sig hele tiden. Og i legen bearbejder barnet sine oplevelser og erfarer, at det er muligt at bruge sin fantasi til sammen med andre børn at skabe et fælles univers, hvis rammer alle må indordne sig under og bidrage til. Det bidrager til at skabe en social fleksibilitet. Den frie leg danner derfor udgangspunkt for barnets individuelle, sociale og demokratiske dannelse. Vi lægger stor vægt på leg, og at der kan leges på mange måder. Der skal være plads til både stille og vilde lege. Vi bruger legen aktivt til at skabe nye relationer, da vi her kan få nye opfattelser af hinanden.

Læring

I Struer FriBørnegrave lægger vi vægt på, at barnet lærer at være i fællesskabet og verden som sig selv. Det lærer barnet først og fremmest gennem leg og ved at blive mødt af tydelige, nære og

omsorgsfulde pædagoger, som det kan efterligne. Derfor skal pædagogen være et forbillede i alt, hvad han eller hun gør fra modtagelsen af forældre og barn om morgenen til oprydning på legepladsen før lukketid.

Vi forstår læring som en dynamisk proces, hvor mange aspekter spiller sammen, og danner en bred forståelse af begrebet læring. Læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse skal fremmes gennem gode læringsmiljøer. Hverdagen er opdelt i mange rutiner og overgange, og vi ser alle disse som potentielle læringsrum. Nogle læringsrum kræver mere nærvær fra de voksne end andre, og de voksne i børnehaven arbejder på, at støtte lige præcis det enkelte barn eller gruppe i, at opleve sig selv kompetent i forhold til at mestre det læringspotentiale, som de står overfor. Nogle gange kræver det, at den voksne er stille på sidelinjen, andre gange skal den voksne gå forrest og vise vejen, inspirere og tage en form for lederskab. Nogle gange skal man få børnene til at undres og stille spørgsmål, og andre gange stiller man selv spørgsmål til det, de laver. Det er vigtigt for personalet, at de bruger børnenes leg, som pejlemærke for et læringspotentiale og et kommende læringsrum. Hvad er børnene optaget af, og hvordan kan denne nysgerrighed omsættes til læring.

F.eks. Ved at løbe i sand, klatre i træer, grave huller, save brænde, lytte til fuglene, undersøge dyrespor osv. skærpes børnenes opmærksomhed og motorik. Eller gennem fortælling og eventyr, at vise arketyperiske kvaliteter, som kan inspirere børnene til at bruge deres fantasi og danne deres egne billeder. Ligesom børnene, uanset køn, deltager på lige fod i alle aktiviteter, og alle prøver rollerne som prinsesse, ridder eller heks mm.

Barnet lærer ved at prøve, fejle og prøve igen, indtil det lykkes. Pædagogen skal støtte barnet i at komme igennem processen, såvel ved at lære det håndværket som ved at træne tålmodighed, ihærdighed og fordybelse.

Børnefællesskaber

Vi arbejder på, at alle børn er vigtige for vores børnehave. Det gør vi ved at fremme kendskab til hinanden gennem italesættelse. Vi taler åbent om, hvad vi hver især øver os på, og hvad vi allerede har lært, da vi derigennem får øje på potentialer og kompetencer hos hinanden, ligesom at vi ser en anden rummelighed og hjælpsomhed i børnegruppen, når udfordringer er italesat. Alle børns bidrag er vigtige og skal høres.

Børnenes fællesskab udvikles gennem leg, fælles aktiviteter og en oplevelse af at være i og bidrage til fællesskabet. I legen lærer børnene deres egne grænser og behov at kende, de afprøver forskellige roller og lærer af hinanden. Igennem aktiviteter som sangleg, dukketeater og leg i salen får børnene en fælles fortælling, som bidrager til oplevelsen af at være del af fællesskabet. Gennem disse aktiviteter lærer børnene desuden som gruppe at vente og at lytte til og lade sig inspirere af hinanden og pædagogerne. Alle hverdagens gentagne aktiviteter som måltider, af- og påklædning og ture ud af huset er med til at styrke oplevelsen af at være en gruppe, der venter på og tager hensyn til hinanden.

Pædagogens opgave er at sikre, at alle børn er en del af fællesskabet og at være opmærksom på, at det er muligt at tage del på forskellige måder. Der vil i mange børnegrupper være børn med særlige udfordringer og behov. Dette kan styrke de andre børns kompetencer i forhold til at rumme forskellighed.

De daglige strukturerede fælles aktiviteter i børnehaven gør det naturligt, at alle deltager i og bidrager til fællesskabet. Det betyder, at det barn, der har svært ved at deltage i fx en maleaktivitet eller fælles gåtur, vil blive hjulpet til at komme ind i fællesskabet.

I hverdagen er der mange forskellige børnefællesskaber, nogle med få deltagere, andre med mange, og det grundlæggende er, at al leg, dannelse og læring sker i disse fællesskaber. Nogle børnefællesskaber er rammesat af de voksne, andre er børneinitieret, og tilfældigt opstået gennem legen. Børnefællesskaber skal være frugtbare for det enkelte barns udviklingsmuligheder, og derfor er det vigtigt, at de voksne i børnehaven er nærværende i forhold til gruppen, så de kan understøtte gode fællesskaber.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Struer FriBørnegrave er vi bevidste om at skabe pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen. En dag i vores børnegrave er overordnet en lang række af rutiner og overgange, som tilsammen danner en hverdag for børnene. Personalet har gennem længere tid arbejdet med at kvalificere og opkvalificere de pædagogiske læringsmiljøer. Vi vil også understrege, at vi altid differentierer og afprøver nye tiltag, hvis der opstår behov. Vores pædagogiske læringsmiljø er altid ”flytbart”, så vi tilsammen kan give børnene de bedste muligheder for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Et pædagogisk læringsmiljø kan have mange karakterer. Nogle er etableret af de voksne som koordinerede planlagte aktiviteter, andre læringsmiljøer er spontant opstået af børneinitierede leg, nogle ligger i de faste rutiner, som kan være samlinger, frokost og garderobe aktiviteter. De pædagogiske læringsmiljøers indhold, rammer og behov vil altid afspejles af den børnegruppe som børnehaven består af.

Børnegruppen er over tid dynamisk, og det er vigtigt, at de voksne hele tiden har en fornemmelse af gruppens dynamik, så de kan understøtte gode læringsmiljøer. Hvis en børnegruppe efter sommerferien består af mange små børn, er det måske vigtigt at være særlig opmærksom på lige præcis denne gruppes nærmeste udviklingszone.

Det kan være i forhold til relationer/venskaber, sprog/kommunikation og måske selvhjulpenhed. Et eksempel kunne være, at der laves en sproggruppe som arbejder målrettet med fx sproglyde hver onsdag til frugtsamling.

Måske ender et læringsrum som dette mere med at støtte venskaber end sprogudviklingen, men det, at de voksne har organiseret sig, gør, at lige præcis sådan en situation giver mulighed for at inddrage børnenes perspektiv, så der gives mulighed for trivsel, udvikling, læring og dannelse.

En dag i børnehaven byder også på mange børneinitierede læringsmiljøer. Børnenes lege er tit en bearbejdelse af deres oplevelse af virkeligheden, og gennem legen udforskes og undersøges mange facetter i livet. Legen giver et eksistentielt læringsrum, hvor børn får mulighed for at mærke sig selv, og derfor er de voksne meget opmærksomme på at støtte børnene i deres egne lege.

Et pædagogisk læringsmiljø kan også være målrettet og tilrettelagt. Her kan der være tale om voksenstyrede aktiviteter, f.eks. et musikforløb, et udedørs forløb eller et bestemt tema, som er planlagt at arbejde ud fra i en periode og som vil tage udgangspunkt i alle læringsrum.

Fra 6.15 til 16.45 foregår der mange pædagogiske læringsmiljøer. De knyttes an til dagens rutiner og overgange, børneinitierede legeaktiviteter og voksenstyrede aktiviteter. Når de voksne er opmærksomme på dagens rytme og børnenes perspektiver, og samtidig indbyrdes har strategiske aftaler, så sikrer det gode vilkår for tydelige og udviklende pædagogiske læringsmiljøer.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Struer Fribørnhave er forældrenes børnhave og derfor er det livsnødvendigt for børnehaven at personale og forældre har et godt samarbejde. Vi opfordrer forældrene til at være i børnehaven så længe de har lyst, tage en kop kaffe, lege lidt med børnene eller lign. De skal føle sig velkomne! Ligeledes har vi lavet en Ressourcebank, hvor forældre og bedsteforældre skriver på, hvad de gerne vil bidrage med til børnehaven. Det kan være lettere rengøring, historiefortælling, madlavning, en ekstra hånd på gåturen eller andet. Alt er velkomment. Ved at bede om forældrenes hjælp og ved at forældrene tilbyder deres hjælp skaber vi en god dynamik i samarbejdet og børnene oplever de andre børns forældre som værdifulde for deres dagligdag i børnehaven.

Et godt og trygt forældresamarbejde om barnets trivsel og læring har stor betydning, både for barnet, forældrene og det pædagogiske personale. Samarbejdet er nøglen til at forstå barnet bedst, og det giver muligheden for se på barnet med flere perspektiver.

Under barnets indkøring i børnehaven, er vi optaget af at lære forældrene godt at kende, og få et kendskab til hele barnet familie. Vi ser ofte, at barnet finder tryghed i, at vi, forældre og personale, kender hinanden, og har en god kontakt.

En gang om året tilbyder vi forældresamtaler, hvor vi udveksler erfaringer omkring barnet. Det pædagogiske personale giver en vurdering af barnets trivsel og udvikling, og sætter måske fokus på nogle særlige områder, som kræver en indsats. Gennem dialog skabes der et fælles fokus, som skal komme barnet til gode. Vi er bevidste om, at vi oplever barnet i to forskellige miljøer, og vi er altid åbne for at lytte til narrativer om barnet, set fra et andet perspektiv. Er der behov for mere end en samtale iløbet af et år, finder vi tid til det.

Vi har naturligvis også den daglige dialog med forældrene i hente og bringe situationer, hvor vi finder det vigtigt at dele en glad fortælling fra barnets dag. Gerne så barnet hører dette og både barn og forældre kan gå glade hjem.

Vi samarbejder med forældrene via et dagligt skriv på tavlen, om hvad vi har lavet det pågældende dag og med beskeder om feriepasning osv. Endvidere får forældrene et fredagsbrev på mail hver uge med en fortælling om, hvad vi har været optagede i den pågældende uge, pædagogiske overvejelser, hvad der vil ske i den kommende uge og andre vigtige beskeder samt billeder.

Ud over, at vi sætter forældrenes tilstedeværelse i dagligdagen højt, afholder vi også to hygge/arbejdsfredage om året, hvor vi med fælles hjælp giver børnehaven et løft både inde og ude, samt nyder den atmosfære, som opstår når vi med fælles hjælp udretter ”store” og betydningsfulde bidrag til vores børns dagligdag.

Forældrebestyrelsen kan have en stor grad af indflydelse på børnehavens dagligdag. De står

blandt andet for arrangementer omkring højtider eller afslutning for de kommende førskolebørn samt vores hygge/arbejdsfredage.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn er betydningsfulde i vores fællesskab. Vi arbejder målrettet med, at fortælle positive historier, og være bevidste om ikke at fastholde vores børn i bestemte kategorier og historier.

Vi har positive forventninger til alle børn, da alle har noget værdifuldt at byde ind med. Derfor er læringsmiljøet af særlig stor betydning for udsatte børn. Det er af stor vigtighed, at personalet møder disse børn ved:

- At være fysisk nærværende og tilgængelige, f.eks. tæt på i barnets leg, hvis behov for støtte eller hjælp opstår. Kvaliteten af relationen og interaktionen mellem barnet og personalet er ekstra betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Personalet tager udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer.
- At skabe relationer mellem børnene. At være aktiv og vedholdende i forhold til det udsatte barns relationer – guide, støtte, hjælpe også de andre børn med at rumme.
- At der arbejdes med fokus på at barnet inkluderes, oplever mestring og at være en del af meningsfulde børnefællesskaber
- At der arbejdes i mindre grupper, med særlig fokus på interaktion og relation, tryghed. Børnegrupperne sammensættes ud fra pædagogiske overvejelser, hvor der tages højde for at børnene har mulighed for at få forskellige kompetencer i spil og lære af hinanden.
- At skabe en dialog med udgangspunkt i barnets verden. Spejle og mediere barnets tilstand, følelser og behov.
- At give børnene medbestemmelse og indflydelse. F.eks. et barn der hellere vil tegne dinosaurer i stedet for træer. Mulighed for flere deltagelsesmåder.
- Vi forsøger at undgå for mange irettesættelser. I stedet positiv forstærkning. ”Det var en høj lyd der var i dig”, eller ”Du må gerne...”
- Vi arbejder også med at skærme børnene i de pædagogiske rutine-aktiviteter, som f.eks. garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om, at barnet går først eller sidst i garderoben for ikke at udsætte barnet for uensigtsmæssige påvirkninger. Pædagogiske bagdøre indtænkes.

Målet er at alle børn oplever at kunne bidrage og mestre på lige fod uanset, baggrund, kultur, sprog og traditioner.

De pædagogiske læringsmiljøer omkring barnet tilrettelægges, så barnet kan indgå i det almene børnefællesskab.

Vi har et tæt samarbejde med forældrene, hvor vi udarbejder specifikke og konkrete handleplaner, som vi senere i fællesskab kan vurdere ud fra i fht. om vi må tilpasse læringsmiljøet omkring det enkelte barn yderligere. Samarbejdet er vigtigt i fht. børn i udsatte positioner, og vi afholder derfor

forældresamtaler ca. hver 3. måned vedrørende barnet.

Når det er relevant samarbejder vi med PPR og tværfaglige samarbejdspartnere, som fysioterapeut, talepædagog, sagsbehandler eller psykolog fra Struer kommunes familieafdeling, både i forhold til sparring, direkte inddragelse og forældrevejledning.

Vi har desuden mulighed for at søge vejledning og sparring med en kommunal ressourcepædagog.

Vi kan henvise forældre til at benytte "De utrolige år", som er et forældrekursus, hvor man mødes med andre forældre, som står i samme udfordringer.

I fht. 2. sprogede børn, har vi mulighed for at få vejledning fra kommunens 2 sprogs team.

Grundlæggende er det vigtigt for os, at vi har en innovativ tilgang til børnene, udlever vores pædagogik med et positivt menneskesyn og fokuserer på børnenes ressourcer og evner i stedet for deres "fejl og mangler".

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi prioriterer at skabe en tryk og positiv overgang til skolelivet. Der vil i hele børnehavetiden være arrangementer, som alle børnehavens børn og forældre kan deltage i sammen med skolens børn og forældre. Fra marts måned, et år inden barnet starter i før-skole-gruppe på skolerne, etableres en gruppe i børnehaven, hvor der arbejdes med det "at blive skoleparat". Her vil der være fokus på:

Trygheden omkring det, at skifte fra børnehave til skole, samt hvilke forventninger, der stilles til børnene. Der vil derfor indgå besøgsdage på mulige skoletilbud i Struer by, hvor en kendt voksen fra børnehaven deltager.

Pædagogiske aktiviteter, der retter sig mod større børnehavebørn. Disse aktiviteter planlægges bredt, og dækker alt lige fra:

- Vi laver en spisegruppe med de ældste, hvor der øves i at være duks og feje og tørre borde af.
- Børnene udvikler og nuancerer synet på hinanden, når deres kendskab øges og nye relationer opstår.
- At kunne indgå og bidrage i sociale sammenhænge øves. At være en del af et større fællesskab.
- Erfaringer med at kunne mestre. Turde møde det nye.
- Det pædagogiske indhold vil målrettes børnegruppen og blive mere nuanceret. Det kunne fx være, vi læser kapitløger mm.
- Begyndende matematikforståelse. Vi ser på begreber som: større / mindre, flest / færrest, hvad er en cm eller 1 meter? osv. Det kan dukke op, når vi ser på f.eks blade fra træerne, hvilket er mindst, mellem og størst, eller vi kan stille os op i stilletog (vores ord for kø) efter føddernes størrelse, børnenes alder eller højde mm. Forståelse for mængde, rumforhold og talforståelse tænkes ind i hverdagen generelt, men særligt for de ældste børn.
- Udvikle nysgerrighed og motivation for før-skole-arbejdet.
- Skrivegreb og klippe med saks øves.
- Lege med regelsæt øves.

- Efterleve kollektive beskeder øves.
- At lytte og fortælle. Vi øver os i håndsoprækning.
- Koncentration, fordybelse og vedholdenhed øves.
- Vi beskæftiger os med spændende emner, som børnene har stor indflydelse på.
- Vi besøger Struer Friskole, som de fleste af vores børn skal starte på. Her lærer børnene deres kommende lærere og pædagoger, samt skolens yngste børn at kende gennem leg. Skolens børn kommer også i børnehaven og leger med os.
- Vi arbejder med kopiark med alt fra rim og remser, tælle, klipperier og lign.
- På tur en gang om ugen, hvor der særligt bliver arbejdet med børnenes indbyrdes sociale relationer.
- Vi giver børnene en følelse af at være de store og med ansvar, fordi de må nogle nye ting i børnehaven, som de har set frem til igennem deres børnehavetid. Fx kan de lege med politilego i køkkenet to og to eller sidde stille med en bog, mens de andre børn holder stilletid.
- Selvstændighed og selvhjulpenhed øves og vokser.

I den daglige pædagogiske praksis omtaler vi ofte denne gruppe som de store eller de 4/5/6 årige. Vi gør meget ud af at fortælle og visualisere, at de er de store som hjælper med at vise de yngre børn, hvordan man gør tingene. Dette giver dem en opløftethed af at kunne noget og motiverer dem til at lære nyt.

Det er af stor vigtighed, at før-skole- arbejdet planlægges og differentieres således, at det enkelte barn finder det spændende og også lidt udfordrende, på en måde, hvor barnet oplever succes, så motivationen for deres næste skridt til skolen er bedst mulig. Skole er stadig kun noget vi leger.

Broströms forskning om skolestart: Børn som får en god skolestart er mere tilbøjelige til at opleve skolesucces langt op i skolealderen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Grundet vores fysiske placering i midten af Struer by er vi tæt på det hele. Struer har mange grønne områder som vi udnytter til fulde. Ture til anlægget og de mange omkringlæggende legepladser er et stort hit hos børnene, hvor de kan få lov til at udfolde sig fysisk og mentalt.

Et andet eksempl på et sted, vi besøger ofte er biblioteket, hvor det pædagogiske læringsmiljø i høj grad bliver brugt i forbindelse med højtlesning og sprogstimulering.

Struer Kirke ligger i tæt gåafstand og vi går ofte forbi, når vi er på tur. Vi benytter os af kirkens tilbud til børnehaver til jul. Selvom det kristne budskab ikke er en del af vores værdisæt, mener vi alligevel at julens traditioner er en meget stor del af det danske samfund og ved at besøge en kirke og se juleevangeliet som skuespil får børnene en forståelse for, hvorfor vi egentlig fejrer jul. Vi benytter os også af kirkens udenomliggende arealer, som kirkegården til fortælling om liv og død.

Vi har et tæt samarbejde med Struer Friskole som vores ”storesøster”, hvor børnehavens ældste børn besøger skolen og leger med skolens yngste samt udforsker de forskellige arenaer, som skolen tilbyder. På denne måde skaber vi en mere tryk overgang fra børnehave til skole. Friskolen besøger også børnehaven og vi afholder flere arrangementer sammen for hele børnehaven.

1 gang om ugen benytter vi Struer Fri Fagskoles sal, hvor vi leger og lærer. Ligeledes har vi ofte en ung praktikant fra skolen som hjælper til i børnehaven som en del af dennes uddannelse. Dette samarbejde er med til at give et naturligt flow i, at Fagskolens personale og studerende færdes i børnehaven og vi færdes i nogle af deres lokaler. Og vi er dermed ikke fremmede for hinanden.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, er det altid den nuværende børnegruppe, som der tages udgangspunkt i. Det kan være, at der pludselig er mange nye treårige, eller at der er en stor gruppe af de ældste piger, og ved altid at have opmærksomheden på gruppen, kan vi også tilpasse børnemiljøet dertil. Det æstetiske børnemiljø handler om samspillet mellem omgivelserne og børnenes sanser i dagligdagen. Det kan f.eks. omhandle hvilket legetøj der stilles til rådighed, eller hvor stor en grad af frihed der accepteres. Vi arbejder generelt med mindre grupper, og oplever, at det gavner flere ting. Mindre grupper giver mindre støj, giver ofte bedre mulighed for fordybelse og børnene er ofte mere deltagende, end når de er i den store fællesgruppe. Vi er lydhøre overfor børnenes ideer og ønsker, og vi tager deres ønsker og input seriøse, og hjælper dem på vej. Det kan være et ønske om nyt legetøj, eller frustrationer over for meget larm. Vi arbejder ud fra værdier som medbestemmelse og demokrati, og agerer hjælpere når børnene får nye ideer. Det er afgørende for et æstetisk børnemiljø, at de voksne er nærværende.

Det æstetiske miljø handler desuden om, hvordan udformning, indretning og udsmykning af bygninger, rum og legesteder virker på børnenes oplevelser og handlinger. Det æstetiske miljø skal inspirere børnene til nysgerrighed på en indbydende måde, hvor barnet finder det rart at være, og får lyst til at udfolde sig. Det er derfor ikke tilfældigt, hvor vores møbler står i forhold til at skabe små ”legerum”, ligesom det heller ikke er tilfældigt, hvad, der hænger på væggene, eller vores eventyrcirkel i udklædningsrummet. Mange små detaljer som f.eks. en lyskæde i pudrummet, et sødt stakit om legehuset mm er med til at skabe en hyggelig atmosfære.

Personalet rammesætter læringsmiljøet, så barnet får erfaringer og viden gennem sine sanser, følelser, samt oplevelsen af, at være aktivt handlende i sin egen læreproces. Sådan at barnet inddrages som én, der *bidrager* til at skabe betydning. Barnet bliver således medskabende såvel i egen læreproces som i læringsmiljøet.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Struer FriBørnehave ser vi hvert enkelt barn, som det hele menneske, der er. Det er helt centralt for barnets generelle udvikling, at relationen barn - voksen imellem er tryk, omsorgsfuld, empatisk og respektfuld.

Pædagogisk læringsmiljø:

- At børn engagerer sig i leg og aktiviteter, der inviterer dem til at udfolde, udforske og erfare

sig selv og hinanden på mange og nye måder. Dette gør vi dels ved at følge børnene tæt i såvel deres udviklingszone som i deres interesser, derved kan vi vurdere, om vi skal gå *foran – bagved eller ved siden af* barnet.

- At barnet lærer sig selv at kende. Læringsmiljøet i dagligdagen hjælper børnene til, at mærke og udtrykke følelser, blandt andet ved hjælp af spejling. Vi støtter børnene i, at de er lige som de skal være i deres personlighed. Vi øver os i at sige til og fra på hensigtsmæssige måder, hvor børnene er sig selv tro, men også viser hensyn til andres følelser.
- Personlighed udvikler barnet gennem det sociale fællesskab . Dette gør barnet ved at være aktivt deltagende i fællesskabet, føle sig set og hørt som individ og blive anerkendt i fællesskabet. I fællesskabet forhandler børn, de afprøver nye måder at agere på, de spejler hinanden, lærer af hinanden, de leger rollelege, de afventer tur, samarbejder, er i konflikt med hinanden, bestemmer over hinanden og interagerer med hinanden. De grundlæggende erfaringer med at indgå i, høre til og navigere i fællesskaber og får en forståelse af demokrati og demokratiske processer. Desuden får de erfaring med egne stærke og svage sider og i at håndtere følelser og konflikter. De voksne må ad den læringsproces vide, hvornår de skal støtte op om barnet, hvornår de skal lade barnet prøve selv, og hvornår barnet har brug for at blive udfordret lidt eller opmuntret. Børnene må opleve at have indflydelse på sin tid og derved opleve sig betydningsfuld og være medskabende af egne livsbetingelser.
- Barnet skal erfare sig selv på kendte og nye måder og få tillid til egne potentialer. Disse læringsrum skaber vi dels gennem kendte aktiviteter og lege, og dels ved at barnet også af og til udfordres ved at skulle agere i ukendte miljøer, som når vi er på tur ud af huset. Her er det ligeledes vigtigt, den voksne bruger sit kendskab til barnet, så han/hun ved, hvornår tiden er inde til at guide, observere eller udfordre. Ligeledes støtter vi barnet i at udvide deres trykhezszoner med respekt for ikke at grænseoverskride barnet. F.eks. kan et barn i flere dage kigge på snegle på afstand, mens andre børn leger med dem. En dag kan barnet med en voksen i hånden og med smil på læben, være støttet i at være den der leger med sneglen.

Barnets alsidige personlige udvikling er vigtig for barnets voksenliv, da det vil være afgørende for hvilke muligheder det føler at have for sit liv generelt. Derfor er det af stor vigtighed, at vi støtter børn i at vokse op med et sundt selvværd og selvtillid, der vil give gå-på-mod, samt erfaringerne i at agere fornuftigt i fællesskabet.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Livsglæde er for de fleste forbundet med, om de er en del af gode og stærke fællesskaber. Derfor er de sociale kompetencer af stor betydning for barnets liv.

I Struer FriBørnehave vil vi skabe et fællesskab, der bygger på ligeværd. Vi tager ansvar for hinanden, og behandler hinanden pænt og kærligt. Vi lytter til hinanden f.eks. når vi spiser, for alle har noget værdifuldt at sige og bidrage med. Vi arbejder bevidst med at børnene lærer hinanden at kende på tværs af alder, køn og forudsætninger. Der skal være plads til alle. Er det svært for et barn, at deltage, må enten læringsmiljøets deltagelsesbetingelser tilpasses eller børnenes forudsætninger for deltagelse udvides fx ved at opbygge nye erfaringer.

De voksne går foran, ser og anerkender børnene, så det der kan virke som særheder, også kan ses som ressourcer. De voksne italesætter i det hele taget meget, hvad f.eks. de forskellige børn øver sig på, og hvad de allerede har lært, men som et andet barn måske øver sig på nu.

Derigennem opnås en forståelse og tolerance for hinanden. Vi betyder noget for hinanden.

"Det er ikke en egenskab ved det enkelte barn, der afgør, om det kan [inkluderes] – det er en egenskab ved fællesskabet" Madsen i BUPL, 2011, s. 5

Det vi er særligt opmærksomme på at stimulere, er:

- At barnet fungerer i både små og store grupper.
- At barnet øver sig i at være fordybet i leg med andre.
- At barnet kan vente på tur samt give plads til andre og klare ikke at være i centrum.
- At barnet tilegner sig redskaber til at kunne forhandle, argumentere og agere i konfliktsituationer.
- At barnet kan tage initiativ og ansvar i dets sociale relationer og lege.
- At barnet udviser empati og omsorg for andre.
- At barnet aflæser andres mimik og kropssprog.
- At barnet kan lide at samarbejde.
- At barnet har lysten til at fortælle og lære andre noget.

- At barnet tilegner sig venskaber.
- At barnet skal kunne give og tage i fællesskabet.
- At barnet kan udholde og fastholde øjenkontakt.
- At barnet kan agere og færdes i forskellige kulturer (biblioteket, på friskolen, andres hjem).

Hvordan skaber vi læringsrum til at arbejde med dette?

- Vi giver børnene tid og plads i fællesskabet.
- Vi arbejder med medindflydelse gennem pædagogiske betragtninger, demokratisk involvering og empatisk nysgerrighed.
- Vi igangsætter pædagogiske aktiviteter, som styrker børnenes venskaber. Fx samarbejdslege
- Vi skaber fælles aktiviteter ud fra børnenes interesser.
- Vi fremhæver positive egenskaber ved det enkelte barn, også mens andre lytter.
- Vi roser og anerkender børnene. Både når det er godt, og når det er svært.
- Vi skaber rum for fantasi og leg og inspirerer børnene ved at turde at lave skøre ting og opføre os fjollet.
- Vi går både foran, ved siden af og bagved børnene.
- Vi skaber en balance mellem børneinitierede og voksenstyrede aktiviteter. Herunder også må og skal ting.
- Vi støtter og guider børnene i konflikter ved at sætte ord på situationen og deres følelser.
- Vi giver legerelationer tid til at udvikles.
- Vi afprøver og opmuntrer til nye legerelationer.
- Vi viser tydelig i ord og handling, at der tages afstand til synlig/usynlig eksklusion.

Børn, der deltager i fællesskaber, øver sig på sociale kompetencer og på demokrati. De udvikler gode og sunde relationer, som har betydning for resten af deres liv. Læringsmiljøet skal derfor kunne tilbyde alle børn gode muligheder for at deltage i fællesskaberne. Ved at give børnene medindflydelse i fællesskabet, får de større ejerskab af det, hvilket skaber engagement og demokratisk dannelse på sigt.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog er en fundamental forudsætning for at kunne agere og kommunikere i vores samfund. Sprog er både det talte, det skriftlige, det billedlige og det kropslige. Børnene skal lære at udtrykke sine tanker og følelser, fordi de på denne måde også bliver i stand til at forstå andres følelser og tanker og kan agere derefter. Barnets sproglige udvikling er central for dets læring nu og senere.

I Struer FriBørneshave er personalet bevidste om vigtigheden af, at der gives tid til at lytte til barnet og nærværelse til at engagere sig i dialogen med barnet.

Det vi er særligt opmærksomme på at stimulere, er:

- At barnet kan formulere sig og gøre sig forståelig.
- At barnet kan genfortælle historier eller noget, der er sket.
- At barnet udvikler hukommelse. Og derved kan fortælle, hvad det oplevede i morges og i går.
- At barnet kan huske navne, steder og detaljer.
- At barnet kan samtale. – Tale og lytte, stille spørgsmål og modtage svar, samt undre sig.
- At barnet kan forstå kollektive beskeder.
- At barnet er nysgerrig for det skrevne.
- At barnet udviser interesse for bogstaver, tal, symboler og tegn.
- At barnet udtrykker sig ved hjælp af forskellige kommunikationsmidler.
- At barnet har redskaber til at kunne forhandle og argumentere.
- At barnet italesætter følelser.
- At barnet eksperimenterer med at udtrykke sig gennem kropslige aktiviteter.
- At barnet eksperimenterer med at udtrykke sig gennem kreative aktiviteter.

I hverdagen vil vi gøre det ved:

- Vi udfordrer barnet til sproglig kreativitet. Herunder hjælp til at udtrykke sig via forskellige kommunikationsmidler.
- Vi giver barnet mulighed for at lege med sproget...f.eks igennem rim, remser og fortælling.
- Vi tager ansvar for det sproglige miljø i huset.
- Vi benytter os af anerkendende sprogbrug, som barnet kan kopiere.
- Vi anvender generelle sprogstrategier og stiliserede spørgsmål:
 - Vi bruger åbne spørgsmål
 - Vi sætter ord på barnets handlinger
 - Vi følger barnets interesse
 - Vi forklarer ord, barnet ikke kender og skaber sammenhæng til noget barnet kender.
- Vi respekterer barnets latenstid og giver det tid til at tænke sig om.
- Vi gør det synlig for børn og forældre, at der arbejdes med bogstaver, tal, sprog, tegn og symboler.
- Vi har etablerede læsehjørner, hvor børnene kan fordybe sig.
- Vi tager ansvar for at litteraturen stemmer overens med de temaer, vi fordyber os i.
- Vi tilstræber at have høj fysisk kvalitet og proceskvalitet i sprogarbejdet.
- Vi arbejder ofte i mindre grupper, hvor der bedre mulighed for at udvikle sprog.
- Vi har samling hver morgen, hvor der f.eks. anvendes sprokkasser og rim og remser
- Vi anvender dialogisk læsning
- Vi anvender materialet læseleg
- Vi sætter ord på:
 - Hvad vi gør/ser vi og hvorfor
 - Vi taler om oplevelser
 - Vi træner dialogen
 - Vi lytter til hinanden
 - Vi er nysgerrige med barnet
- Vi lærer barnet, at der er passende/upassende sproglige udtryk
- Vi er guidende, lyttende og hjælper børnene til at indgå i samtaler med hinanden.
- Vi er med til at "åbne verden" ved at lære børnene nye ord (og viden) i takt med barnets udviklingsniveau.
- Vi arbejder dagligt med en mindre sproggruppe for børn, som har brug for fokuseret sproglig opmærksomhed.

Vi øver sproget gennem hverdagens mange begivenheder. Nogle af læringsmiljøerne opstår gennem børnenes leg, nogle gennem voksenstyrede aktiviteter og andre med udgangspunkt i hverdagens overgange og rutiner. Men fælles for dem alle er, at de omgiver barnet med muligheder for at udvikle sig sprogligt og dermed være en del af udviklingen på flere parametre. Fx kognitivt og socialt.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kroppen og sanserne står i første række når det handler om at erfare den verden vi lever i. Nogle børns sanser reagerer voldsomt på de oplevelser der opleves i børnehaven, andre børn virker til at være mere robuste. Men fælles er det, at kroppen reagerer og fortæller barnet noget om dem selv. Den motoriske udvikling, leg og læring, er en af de første elementære grundsten i barnets opvækst. Det er vigtigt at barnet udvikler en kropslig forståelse af sig selv. Motorisk udfoldelse er med til at udvikle de forskellige centre i hjernen, som har betydning for barnets videre kognitive udvikling og er samtidig medskabere af barnets sociale relationer.

I Struer FriBørnegrave er personalet bevidste om vigtigheden af, at der gives tid/rum til at barnet kan udfolde sig motorisk. Både fin og grov. Stille og vild.

Det vi er særligt opmærksomme på at stimulere er:

- Børnenes forhold til deres egne kroppe. Både naturligt, positivt og afslappet
- Børnenes kropslige forhold til digitale medier.
- Børnenes motoriske kunnen. Både fin og grovmotorik.
- Børnenes sanser
 - - Koordination
 - - Den vestibulære sans
 - - Den proprioceptive sans
 - - Den taktile sans

- Børnenes bevægelsesglæde. Herunder den variation, udvikling og læring som naturens læringsrum tilbyder
- Børnenes psykiske robusthed. Herunder modstand og at finde egne grænser. - Måske rykke dem.
- Vi vil udfordre børnene. - Kropsligt og personligt
- Børnenes samarbejde på tværs af alder, køn eller andet. Herunder også lære dem koderne for et godt samarbejde.
- Børnenes rytmik. Særligt gennem sanglege
- Børnenes kropsbevidsthed og kroppens funktioner. - Både ydre og indre.
- Børnenes glæde og udvikling som kroppen oplever, når den er stille og vild. Samt balancere imellem disse.
- Børnegruppens sociale samspil og udvikling
- Børnenes selvhjulpenhed
- Børnenes indre og ydre motivation til at søge motoriske udfordringer
- Børnenes empati følelse gennem kropslig aktivitet
- Børnenes udholdenhed
- Børnenes fysiske robusthed
- Børnenes udforskning af kroppens egne grænser og begrænsninger gennem risikofyldt leg

I hverdagen vil vi gøre det ved:

- At være gode forbilleder og vise, hvordan man kan bruge kroppen
- At udvise glæde ved at bevæge os
- At skabe sansemotoriske aktiviteter og læringsrum, som styrker både grov og fin motorik
- At skabe sansemotoriske aktiviteter og læringsrum, som styrker den kropslige hukommelse
- At veksle mellem voksenstyrede og børneinitierede aktiviteter og lege
- At skabe et trygt miljø med genkendelighed, struktur og tydelige rammer for kropslig udfoldelse. Både det vilde og det stille. Fx har vi en meget tydelig struktur, som viser hvor kroppen må være vild og hvor den må være stille.
- At tilbyde aktiviteter som indbyder til høj og lav intensitet
- At differentiere aktiviteterne, så de er tilpasset børnegruppen og/eller det enkelte barn ift. deres/dennes nærmeste udviklingszone.
- At overveje, skabe og benytte pædagogiske bagdøre
- At arbejde med kroppen via kreative aktiviteter. Fx tegne vores egen krop i naturlig størrelse.
- At synge sange om kroppen, kropsdele og dens funktioner
- At inddrage digitale medier, hvor kroppen er i gang. Fx fotos skattejagt
- At inddrage historiefortælling og skuespil som motivation for at bruge kroppen og skærpe opmærksomhed
- At inddrage og indbyde til massage, yoga og stilletid som læringsrum for det stille.
- At inddrage og indbyde til fægtelege, brydekampe og andre lege med høj intensitet som læringsrum for det vilde.
- At tage på ture ud af huset til især grønne læringsrum med muligheder for motorisk udfoldelse
- At benytte os af Struer Fri Fagskoles gymnastiksal til en blanding af voksenstyrede aktiviteter samt børnenes frie leg.

Vi er skabere af et læringsmiljø, hvor der er mulighed for at være vild med både kroppen og sproget på bestemte tidspunkter og/eller steder. Fx legepladsen og puderummet. Samtidig er der også tidspunkter og rum til at være stille med kroppen og hjernen og ro til fordybelse. Vi mener, at et sundt samspil mellem stille og vild er en faktor af særlig stor grad, hvor barnet bliver bevidst om sin krop og toneleje. Og med dennes bevidsthed og igennem disse læringsrum dannes der grobund for børnenes dannelse og udvikling i fællesskabet.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I naturen udvikles børnenes sanser for alvor. I naturen lærer børnene at undersøge, gøre brug af deres fantasi og kreativitet og drage sig nye erfaringer og viden. Vi arbejder med naturen og naturens fænomener på vores legeplads, ved stranden, i skoven og på ture ud af huset.

Det udendørs læringsrum og miljø giver mulighed for at udvikle børnenes motorik, kreativitet, kognitive og personlige udvikling samt deres indbyrdes sociale relationer. Den friske luft er med til at give hjernen et pusterum fra den indendørs støj og frisk luft er med til at klargøre hovedet, så det igen er klart til at modtage ny læring. Derfor er natur og udeliv også en af Struer Fribørnehaves højt vægtede værdier.

Vi bruger ikke kun uderummet udendørs. Vores arkitektoniske hus med mange gulvvinduespartier inviterer naturen indenfor. Vi fordyber os i årets gang og følger fx solstålernes bevægelse fra østsiden til vestsiden i løbet af en børnehavedag. Vi eksperimenterer med discokugler og forsøger at fange spejlingerne fra solstrålerne.

På vores ture ud af huset plejer vi vores nærmiljø og benytter os af Struers mange grønne områder og muligheder for vandes eksperimenter ved fjorden.

Det, vi som pædagogisk personale er særligt opmærksomme på at stimulere er:

- Barnets nysgerrighed til at eksperimentere, undre sig, kategorisere, systematisere med naturens materialer og fænomener og forstå sammenhænge deri.
- Et natur læringsrum, hvor barnet får mulighed for at udvikle sig personligt og kognitivt. Fx barnets empathiske evner gennem ”leg” med insekter.
- Barnets interesse i at lære at respektere naturen og dens dyr og planter. Vi graver fx kun 5 regnorme op ad gangen og sætter dem tilbage, hvor de kom fra, når vi har undersøgt dem.
- Barnets udviklende fortrolighed og glæde ved at være i naturen
- Barnets begyndende forståelse for ”jord til bord”.

- Barnets begyndende forståelse for årstiderne og deres skiften
- Barnet får en fornemmelse af sig selv i en større sammenhæng
- Barnets fornemmelse for bæredygtighed og affaldssortering. Herunder nedbrydeligt og ikke nedbrydeligt materiale samt rådneprocesser.

Hvordan skaber vi læringsrum til at arbejde med dette?

- Vi tager på ture ud af huset hver uge til grønne områder
- Vi er udenfor på vores legeplads min. 1 gang om dagen
- Vores udendørs miljø indbyder til mange sanseoplevelser og giver gode muligheder for kreativitet og begyndende matematisk opmærksomhed. Vi har bl. andet et vandløb, løse brædder, tagrender, en stor sandkasse og et stort grønt område med mange forskellige "underlag", træer, buske osv.
- Vi læser, synger, rimer og remser og fortæller om dyr, mad, høst osv.
- Vi eksperimenterer med fx is og vand
- Vi sår i vores køkkenhave, høster og lugter, smager og føler vores afgrøder. Vi bruger dem i madlavning
- Vi bruger vores shelter til udendørs stilletid
- Vi er nysgerrige på udstoppede dyr, kranier og lign. til fx samling
- Vi lytter og kigger til/på dyreløbe eller andre af naturens lyde. Både udenfor og på vores iPad.
- Vi er voksne forbilleder som er nysgerrige på naturen. Vi lægger os gerne ned på maven for at følge en mariehønes vandring hen ad fliserne.
- Vi veksler mellem voksenstyrede og børneinitierede aktiviteter.
- Vi arbejder med både små og store gruppekonstellationer
- Vi følger forrådnelsesprocesser i vores udendørs rådnebur.
- Vi sorterer vores affald til vores måltider
- Vi arbejder i vores udeværksted. Gerne med materialer fra naturen
- Vi laver bål og snitter i pinde
- Vi bruger fortællinger i naturen som et redskab til fx at danne nye relationer
- Vi arbejder med temaer. Ofte tilpasset årstiden.
- Vi understøtter naturen med kreative projekter indendørs som fx klipperier af svaler eller forårsblomster
- Vi bruger naturens materialer til kreative projekter.

I Struer Fribørnehaven er udemiljøet en arena, som sætter rammen om leg, dannelse og børnefællesskaberne. Det pædagogiske personale sætter gennem naturens årshjul en ramme for de oplevelser og mulige læringsmiljøer, som børnene kan møde. Inden for den ramme folder hverdagens pædagogik sig ud, og understøtter det pædagogiske grundlag.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er både en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kulturelle udtryksformer og værdier udvikles ved, at barnet med sig selv og i samspil med andre børn og voksne, får mulighed for at udtrykke sig kreativt og kunstnerisk. Vi arbejder med dansk kultur, traditioner, højtider, temaer som cirkus, musik, drama, kreative processer, fortælling mv. Måden, der arbejdes med de forskellige elementer på, skal være indbydende og alderssvarende for børnene, så det pirrer lysten og nysgerrigheden til at eksperimentere og lære.

Det, vi som pædagogisk personale er særligt opmærksomme på at stimulere er:

- Barnet får indblik i dansk kultur og lærer om danske traditioner og værdier
- Bliver bevidste om egne kulturelle rødder
- Barnets begyndende forståelse for, at verdenen også er meget større end Struer og Danmark, hvor andre kulturer er gældende
- Barnets videreudvikling af dets kreative sider med brug af mange forskellige materialer. Således indgår nysgerrighed, sansning, leg og fantasi i den æstetiske læringsproces.
- Barnets lyst og motivation til at dygtiggøre sig i at lege og udtrykke kulturelle værdier
- Udviklingen af børnekulturen
- Barnets eksperimenteren med vores danske kulturs normer og regler via rollelege
- Barnets deltagelse i kultur af børn, med børn og for børn
- Barnets fortrolighed med digitale medier
- Barnets fortrolighed med både klassisk og moderne musik og litteratur

Hvordan skaber vi læringsrum til at arbejde med dette?

- Vi afholder årligt de danske højtider/traditioner

- Laver kreativt pynt passende til højtiden
- Laver julegaver til forældre
- Slår katten af tønden til fastelavn
- Vi afholder fødselsdage i institutionen eller barnets eget hjem
- Vi forbereder fødselsdagsgaver fra institutionen
- Vi hejser flaget sammen med fødselsdagsbarnet på dagen
- Vi giver børnene kendskab til den danske lege- og sangskat
- Vi fortæller og digter historier sammen med børnene
- Vi præsenterer børnene for forskellige kulturelle oplevelser
- Vi synger hver dag
- Vi støtter børnene i deres kreativitet og udtryksformer med mange forskellige materialer ude og inde
- Vi viser respekt for børnenes processer og har fokus på disse i stedet for slutresultatet
- Vi afholder fernisering for forældre og bedsteforældre
- Vi præsenterer en bred vifte af kulturelle udtryksformer, såsom teater, musik og kunst
- Vi afholder stille tid med dansk lydbog eller lignende hver dag
- Vi arbejder ca en måned om året med temaet: *International*, der perspektiverer barnet – Struer - Danmark – verden.

I Struer FriBørnehave er det kulturelle og æstetiske læringsmiljø i højsæde. Vi arbejder med disse temaer igennem hele dagen. Vores struktur og mange læringsrum både indendørs og udendørs danner rammerne for børnenes dannelse og kreativitet. Det pædagogiske personale reflekterer og kvalificerer konstant på disse læringsmiljø. Vi kigger bl. andet efter om børnene udfolder sig kreativt på eget initiativ eller om de bruger deres kulturelle oplevelser i deres lege og relationer mellem hinanden.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Struer FriBørnehave dokumentere vi løbende på følgende måde:

- Hver fredag skriver vi fredagsbrev, som er vores primære informationskilde. Her vil ugen beskrives med tekst og billeder, samt eventuelle beskeder og påmindelser til den kommende tid informeres. At der skrives fredagsbrev giver en rød tråd til Struer Friskole, hvor der også anvendes fredagsbrev, som primær informationskilde.
- Vi bruger billeder og videoer, som vi lægger på Facebook og vores hjemmeside.
- Vi skriver opslag på husets opslagstavle, om hvad dagen har budt på hver dag.
- Vi sætter plancher op med:
 - Billeder fra hverdagen
 - Didaktiske overvejelser og mål

- Vi udstiller børnenes kreative udfoldelser
- På TV'et vises diasshow med foto fra det seneste år
- Børnenes mapper vil fyldes med kreative tegninger og lignende i løbet af deres børnehavetid
- Vi informerer mundtligt til forældre og andre
- Vi er opmærksomme på barnets glæde og lyst til at udtrykke sig om dets oplevelser
- Vi kommunikerer mundtligt og skriftligt

Vi anvender følgende strategier i fht at undersøge vores læringsmiljøer, så vi kan forbedre dem:

- Vi iagttager børnenes glæde og reaktioner i de forskellige læringsmiljøer, som vi tilbyder og som opstår i den daglige pædagogiske praksis.
- Vores egen: "lærings cirkel"
- Relationscirklen
- TRAS
- TrasMo
- Dialogkort samt inspiration af materiale fra EVA og emu
- Aktionslæring
- Observationsskemaer
- Filme små frekvenser af hverdagen til eget internt brug
- Andre planlægnings og iagttagelses værktøjer

Det hænder dog, at hverdagen overhaler dokumentationsarbejdet, således at miljøet ændres positivt, før undersøgelse af miljøet er afsluttet.

Tingene skal give mening, og værktøjerne skal derfor bruges sådan.

Vi evaluerer på følgende måder:

- Evaluering af hverdagen foregår på daglig basis blandt personalet, når noget er aktuelt. Derfor kan vi hurtigt navigere rundt og ændre på praksis eller læringsmiljø.
- Tilbagemeldinger fra forældregruppen og bestyrelsen giver os også en god ide om, om tiltag, emner, ændringer i læringsmiljøer har været en god ide, eller om det skal justeres yderligere.
- Evaluering er også noget vi inddrager børnene i, når det er aktuelt. Det er ofte i form af børne interviews og observationer.
- På ugentlig basis skabes tid til refleksion og evaluering mellem pædagogisk personale og afdelingsleder. Det kan være aktuelle situationer som læringsrum, der drøftes.
- Der afholdes hver 14. dag stuemøde for personalet. Her evalueres i fht. læringsrum og miljø.
- Evaluering vil indgå på vores årlige personaleweekender. Her vil være god tid til at gå i dybden.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil hvert 2. år have et særligt tilrettelagt personalemøde, som udelukkende vil beskæftige sig med det samlede antal evalueringer vi har lavet i løbet af de 2 år. Udfra dem vil vi vurdere, hvad vi har været mest optagede af, eller/og hvad vi har lært mest af. Derudaf vil vi nedfælde vores værdidom.

Denne værdidom vil vi yderligere reflektere og evaluere på sammen med børnehavens bestyrelse, inden værdidommen til sidst offentliggøres, og en ny 2 årig periode starter.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forandringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET